

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

підготовки магістра

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 073 Менеджмент

освітньо-професійної програми Менеджмент організацій

Силабус освітнього компонента ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ підготовки магістра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент організацій

Розробник: Лариса Ющишина, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту

Силабус погоджено

Гарант ОПП Менеджмент організацій

Лариса ЮЩИШИНА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту протокол № 2 від 4 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

© Лариса Ющишина, 2024 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 073 Менеджмент Менеджмент організацій Другий (магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 24 год.
		Практичні (семінарські) 24 год.
		Самостійна робота 64 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська
Сторінка курсу в MOODLE		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2896

II. Інформація про викладача

Ющишина Лариса Олексіївна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0303381598

Електронна пошта: Yushchyshyna.Larysa@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Психологія управління» спрямована на опанування психологічних технологій роботи з персоналом, зокрема методів добору кадрів, мотивації, прийняття управлінських рішень, управління конфліктами та розвитку команд. Особлива увага приділяється формуванню лідерських навичок, умінню працювати в команді, налагоджувати взаємодію між людьми та впливати на їхню поведінку задля досягнення професійних цілей; умінню аналізувати психологічні чинники прийняття управлінських рішень; формуванню критичного мислення щодо різних стилів керівництва; розумінню механізмів впливу на поведінку людей та створення сприятливого психологічного клімату в колективі.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: освітній компонент «Психологія управління» пов'язаним із такими ОК як «Менеджмент організацій», «Управління розвитком персоналу та технології самоменеджменту», «Технології прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності».

Постреквізити: «Ситуаційний менеджмент», проходження виробничої практики у сфері менеджменту, переддипломної практики з менеджменту організацій, написання кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета викладання освітнього компонента «Психологія управління» – сформувати у здобувачів освіти системне розуміння психологічних закономірностей управлінської діяльності, розвинути лідерські якості, навички командної роботи та здатність ефективно взаємодіяти з людьми для вирішення професійних завдань.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання освітнього

компоненту, є: розвиток здатності ефективно керувати колективом, приймати відповідальні рішення та мотивувати підлеглих; опанування навичок конструктивної комунікації, управління конфліктами та згуртування команди; застосування методів відбору кадрів, професіографії, мотивації та оцінювання ефективності працівників; аналізування впливу когнітивних та емоційних чинників на процес прийняття рішень у менеджменті; вивчення процесів розвитку груп, їхньої структури, ролей та особливостей управління груповою поведінкою; аналіз переваг і недоліків різних стилів керівництва та їхнього впливу на ефективність організації; використання маніпулятивних і неманіпулятивних технологій для досягнення професійних цілей та їхня етична оцінка; усвідомлення власних сильних і слабких сторін як керівника та шляхів їх удосконалення.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК8. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

Спеціальні компетентності:

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

Програмні результати навчання:

ПРН10 Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

Освоєння освітнього компонента «Психологія управління» сприятиме розвитку таких soft skills як: лідерство, командна робота, емоційний інтелект, комунікативні навички, критичне мислення щодо оцінювання ситуацій та виявлення маніпуляцій, стресостійкість, вміння ефективно аргументувати свої позиції, впливати на поведінку людей та залучати їх до реалізації управлінських рішень.

5. Структура освітнього компоненту

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Основи психології управління						
Тема 1. Вступ до психології управління	10	2	2	5	1	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 2. Психологічні теорії особистості у контексті управлінської діяльності	10	2	2	5	1	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 3. Психологічний феномен керівництва та його успіх	10	2	2	5	1	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 4. Психологічні аспекти рекрутингу, розподілу та кооперації праці	10	2	2	6	0	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 5. Психологічні підходи до підвищення ефективності праці	10	2	2	5	1	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 6. Психологія ділового спілкування	10	2	2	6	0	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Разом за модулем 1	60	12	12	32	4	20

Змістовий модуль 2. Психологія управлінських процесів та організаційної взаємодії						
Тема 7. Формування сприятливого психологічного клімату в колективі	10	2	2	6	0	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 8. Активізація діяльності персоналу	10	2	2	5	1	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 9. Психологічний імідж організації	10	2	2	5	1	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 10. Психологічна служба в організації	10	2	2	5	1	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 11. Конфлікти в управлінні та психологічні методи їх вирішення	10	2	2	5	1	ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Тема 12. Психологічні особливості ухвалення управлінських рішень	10	2	2	6		ФО (1), Т (1), СЗ (1) / 3
Разом за модулем 2	60	12	12	32	4	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Екзамен						60
Всього годин / Балів	120	24	24	64	8	100

*Форми контролю: фронтальне опитування (ФО), тести (Т), розгляд ситуаційних завдань (СЗ), розв'язування задач (РЗ).

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Психологія управління» передбачає: підготовку до практичних занять відповідно до плану та графіку виконання завдань; оформлення результатів практичних завдань відповідно до плану самостійної роботи; підготовку до усіх видів контролю, зокрема написання поточних контрольних робіт та оцінювання рівня та вчасності виконання завдань. Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно із встановленим графіком.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2896>

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у

формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або екзамену (60 балів)).

Екзамен складається у вигляді усної відповіді на одне теоретичне питання (20 балів), розв'язку однієї ситуаційної вправи, що потребує творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання (20 балів) та тестування, що містить 20 запитань з однією правильною відповіддю, кожне з яких оцінюється в 1 бал (20 балів). Усі запитання складено відповідно до структури освітнього компонента. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач при складанні екзамену – 60 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань до екзамену

1. Визначення психології управління та її роль в організаційному процесі
2. Завдання психології управління в сучасних організаціях
3. Основні психологічні теорії особистості (психоаналіз, біхевіоризм, гуманістична психологія)
4. Вплив типу особистості на стиль управління
5. Роль психологічних теорій у взаємодії керівника з підлеглими
6. Значення знань про типи особистості для формування ефективних управлінських стратегій
7. Психологічний феномен керівництва
8. Психологічні характеристики успішних керівників
9. Вплив стилю керівництва на соціально-психологічний клімат колективу

10. Психологічні фактори, що визначають успіх у керівництві
11. Залежність успіху від стилю керівництва
12. Способи розвитку управлінських навичок через психологічні підходи
13. Причини неуспішного керівництва
14. Психологічні аспекти працевлаштування
15. Психологічні методи підбору персоналу: тестування, інтерв'ю та оцінка особистісних характеристик
16. Використання професіограм і психограм при доборі кадрів
17. Особливості організації кооперації та поділу праці в командах
18. Психологічні чинники ефективної взаємодії в колективі
19. Роль психології в процесі адаптації нових працівників
20. Стратегії формування сталих мотивів для підвищення ефективності праці
21. Інтеріюація стимулу в мотив
22. Реалізація потенціалу особистості
23. Самоствердження через професійну діяльність
24. Потреба в безпеці та комфорті в робочому середовищі
25. Роль соціального статусу в мотивації працівника
26. Мотивація служіння та підтримки інших
27. Мотив аффілізації
28. Прагнення до влади та впливу
29. Заздрість як мотиваційний фактор
30. Пошук слави та визнання в професійній діяльності
31. Задоволеність від процесу праці та її результатів
32. Мотивація через корпоративний дух і командну згуртованість
33. Психологія ділового спілкування
34. Принципи ефективної комунікації в організаціях
35. Психологічні бар'єри в спілкуванні та методи їх подолання
36. Техніки активного слухання та ефективного передачі інформації
37. Вплив невербальної комунікації на управлінську діяльність
38. Формування сприятливого психологічного клімату в колективі
39. Визначення психологічного клімату і його вплив на ефективність організації
40. Методи створення сприятливого психологічного клімату
41. Стратегії збереження психологічного клімату в умовах стресу
42. Психологічні методи активізації працівників
43. Способи підвищення продуктивності та залученості
44. Психологічний імідж організації
45. Визначення психологічного іміджу організації
46. Психологічні чинники формування позитивного іміджу організації
47. Психологічна служба організації
48. Роль психологічної служби в організаційному середовищі
49. Основні функції психологічної служби: підтримка адаптації, вирішення конфліктів
50. Використання психологічної підтримки в процесах змін
51. Взаємодія психолога з іншими структурними підрозділами організації
52. Конфлікти в управлінні та психологічні методи їх вирішення
53. Типи конфліктів в організаціях та їх психологічний аналіз
54. Психологічні методи вирішення конфліктів: медіація, переговори
55. Стратегії попередження конфліктів в організаціях
56. Вплив конфліктів на організаційну ефективність і способи їх коригування
57. Психологія прийняття управлінських рішень
58. Психологічні чинники, що впливають на прийняття рішень
59. Методи ухвалення ефективних рішень в умовах невизначеності та стресу
60. Психологічні упередження при прийнятті рішень

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бакаленко О.А. Психологія управління : навч. посіб. Харків : ХНУРЕ, 2020. 120 с.
2. Берещак В. Комунікаційна стратегія в бізнесі. Як досягти максимуму в спілкуванні з аудиторією. Київ : Yakaboo Publishing, 2023. 200 с.
3. Бурець О.І., Ющишина Л.О. Роль командної культури в підвищенні продуктивності роботи команди. Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки : Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29–30 грудня 2023 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Запоріжжя : АА ТанDEM, 2023. С.72–74.
4. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Психологія управління : навч. посіб. Київ : Університетська книга,

2022. 648 с.

5. Тихомирова Є.Б., Постолювський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник. Суми: Університетська книга, 2023. 240 с.
6. Ходаківський Є.І., Богоявленська Ю.В., Грабар Т.П. Психологія управління: підручник. Київ : ЦУЛ, 2023. 684 с.
7. Юцишина Л.О. Основні моделі діяльності практичного психолога в бізнес-організаціях. *Innovations and prospects of world science*. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2022. Pp. 626–629. URL: <https://sci-conf.com.ua/vi-mezhdunarodnaya-nauchnoprakticheskaya-konferentsiya-innovations-and-prospects-ofworld-science-2-4-fevralya-2022-goda-vankuver-kanadaarhiv/>
8. Юцишина Л. Емоції у професійній діяльності менеджера. *Сучасні технології менеджменту*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 8 грудня 2020р. Відп. ред. проф. Л.М. Черчик. Луцьк, 2020. С.379-380.
9. Юцишина Л. О., Кушпетюк Р. В. Психологічні аспекти маркетингового управління. *Ефективна економіка*. 2024. № 8. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.88> / URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25537>
10. Юцишина Л., Пиль В. Еннеаграма в бізнесі: новий інструмент управління комунікативними процесами в конфлікті. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. № 2(22). С.121–129. URL: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-02-121-129>
11. Юцишина Л., Шматковська Т., Юхимчук А. Особливості управління процесом формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі сучасного підприємства. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. №2(38). С-93–107. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-02-97-103>
12. Юцишина Л. О. Групова динаміка та комунікації (тренінг): курс лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 170 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21297>
13. Юцишина Л. О. Імплицитні теорії командної інтеракції через призму воєнного стану. Соціально-економічний стан в умовах воєнного часу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Східноєвропейський центр наукових досліджень (Суми, 19 лютого 2024 р). Research Europe, 2024. С.137–141. URL: <https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2024/02/re-19.02.24.pdf>
14. Юцишина Л. Роль групової динаміки в процесах остракізму. *Сучасні технології менеджменту*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (18-20 жовтня 2024 р.) / Відп. ред. проф. Л. Черчик. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2024. С.312–314. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25354>
15. Юцишина Л. Психологічні механізми групової динаміки. Теорія та практика менеджменту : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 24-26 травня 2022 р.) Луцьк : Вежа-Друк, 2022. С.514-516. (0,17 обл. вид. арк.)
16. Yushchyshyna L., Turkin K. Facilitation Techniques as an Effective Means of Establishing Group Discussion. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. № 2 (30). С.72–80. URL: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-02-72-80>
17. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
18. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua>